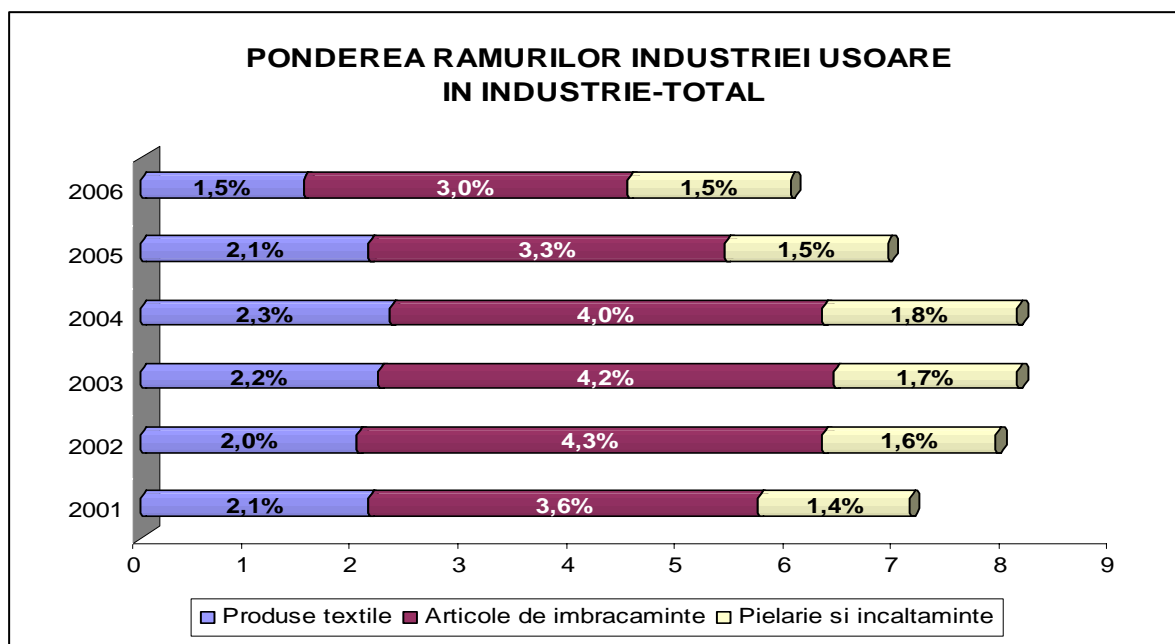

Industria ușoară între regres și relansare

Industria ușoară¹ este un domeniu complex și eterogen, acoperind o mare varietate de produse, de la firele sintetice de înaltă tehnologie, la articolele “haute couture”.

Prin cele trei componente principale (produse textile, articole de îmbrăcăminte, respectiv pielărie și încălțăminte) industria ușoară reprezintă un sector important al economiei naționale, atât prin tradiția îndelungată în activitatea de export, dar și ca principal angajator din industrie (în 2007 numărul mediu al salariaților din industria ușoară reprezenta aproximativ o treime din numărul mediu al salariaților din industria prelucrătoare). De asemenea, industria ușoară are o pondere importantă în totalul producției industriale, chiar dacă aceasta a scăzut de la 8,1% în 2003, la 6% în 2006.

În România, industria ușoară este reprezentată în aproape toate regiunile țării, dar se observă o oarecare concentrare în patru regiuni: Nord-Vest, Nord-Est, Centru și București, care includ 65% din întreprinderi și 58% din totalul ocupării forței de muncă.

Gradul de concentrare al întreprinderilor din industria ușoară este destul de scăzut. După cifra de afaceri la nivelul anului 2006, primele 5 întreprinderi cumulau 2,9% în industria articolelor de îmbrăcăminte, 6,4% în industria textilă și 7,2% în industria de pielărie și încălțăminte. După numărul de salariați, primele 5 întreprinderi cumulau 4,4% în industria articolelor de îmbrăcăminte și 7,3% în industria de pielărie și încălțăminte, în structura industriei ușoare predominând microîntreprinderile și întreprinderile mici.

¹ Lucrarea a fost prezentată în Consiliul de export și publicată în sinteză în Buletinul trimestrial al CNP nr. 1/2008

În perioada analizată, anumiți factori au influențat evoluția ramurilor industriei ușoare, respectiv: aprecierea monedei naționale, reducerea semnificativă a activității de prelucrare activă (lohn), intensificarea concurenței asiatice puternice din acest domeniu, creșterea prețului materiilor prime necesare în sectoarele primare din industria textilă și de pielărie, etc.

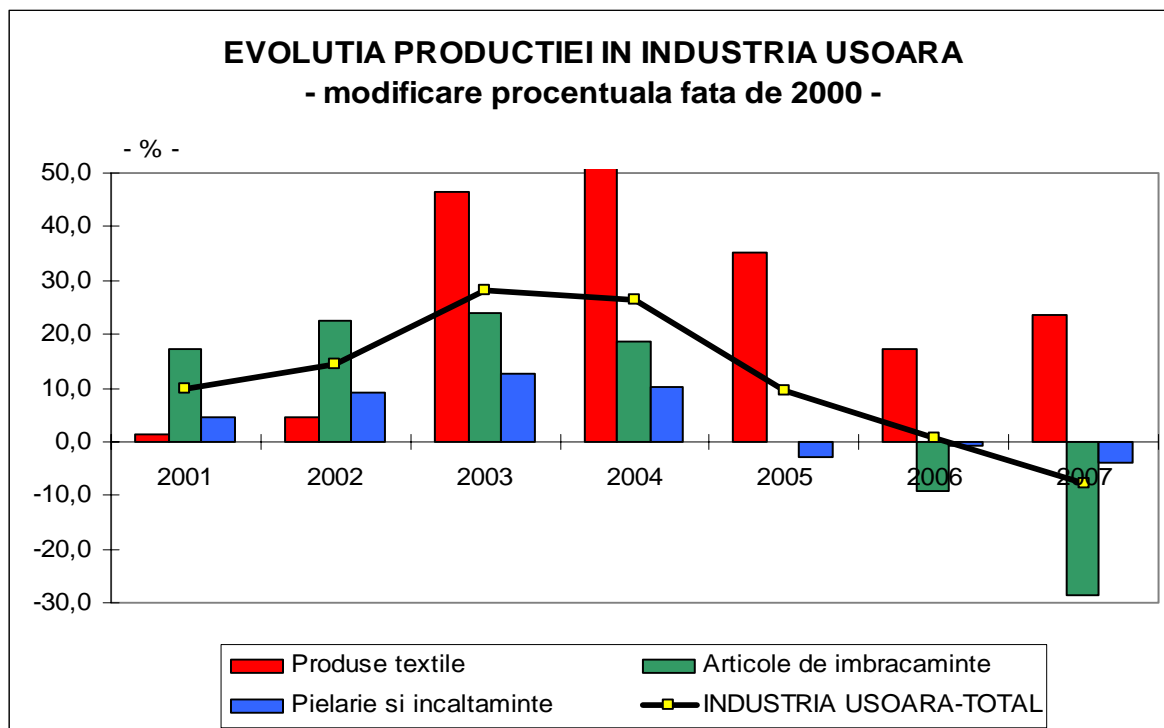
Liberalizarea comerțului cu textile, începând cu 1 ianuarie 2005, corelat cu creșterea veniturilor salariale au generat relocări rapide ale producției, în căutarea unor costuri minime pentru forța de muncă. Astfel s-a remarcat un flux puternic de produse din China către Uniunea Europeană, cu impact negativ asupra evoluției producției și a exportului industriei ușoare autohtone.

Indicii producției, consumului intermediar și ai valorii adăugate brute din industria ușoară

2000=100

		2001	2002	2003	2004	2005
Produse textile	Producție	101,3	109,4	116,4	121,8	115,6
	Consum intermediar	103,6	112,5	121,1	126,9	121,2
	Valoare adăugată brută	97,7	104,6	109,3	113,9	107,1
Articole de îmbrăcăminte	Producție	116,0	121,9	124,0	125,6	121,8
	Consum intermediar	120,1	127,1	129,4	131,3	129,1
	Valoare adăugată brută	111,0	115,8	117,5	118,8	113,2
Pielărie și încălțăminte	Producție	99,7	104,4	107,2	107,1	102,8
	Consum intermediar	99,3	104,6	107,3	107,3	103,6
	Valoare adăugată brută	100,4	104,3	107,3	107,1	101,9

În industria de pielărie și încălțăminte a existat un echilibru între creșterea producției, a consumului intermediar și a valorii adăugate brute, spre deosebire de celelalte activități ale industriei ușoare, unde creșterea consumului intermediar a devansat creșterea de valoare adăugată brută și creșterea producției.

Referitor la **producția** acestui sector, se remarcă un trend negativ în perioada 2004-2007, comun celor trei ramuri și o ușoară tendință crescătoare între 2005-2006, în sectoarele de confecții și pielărie - încălțăminte.

Anul 2007 a marcat o relansare a industriei textile (respectiv cu 5,4%), deși sectoarele primare din acest sector necesită încă un volum important de investiții.

În schimb, industria de articole de îmbrăcăminte a înregistrat cel mai pronunțat declin (-21,5%), ceea ce a făcut ca în ultimii patru ani (anul 2004 a fost primul an de scădere a producției acestei subramuri), producția să se reducă cu peste 40% (producția din 2007 a reprezentat 57,6% din nivelul realizat în anul 2003).

Evoluția producției industriale

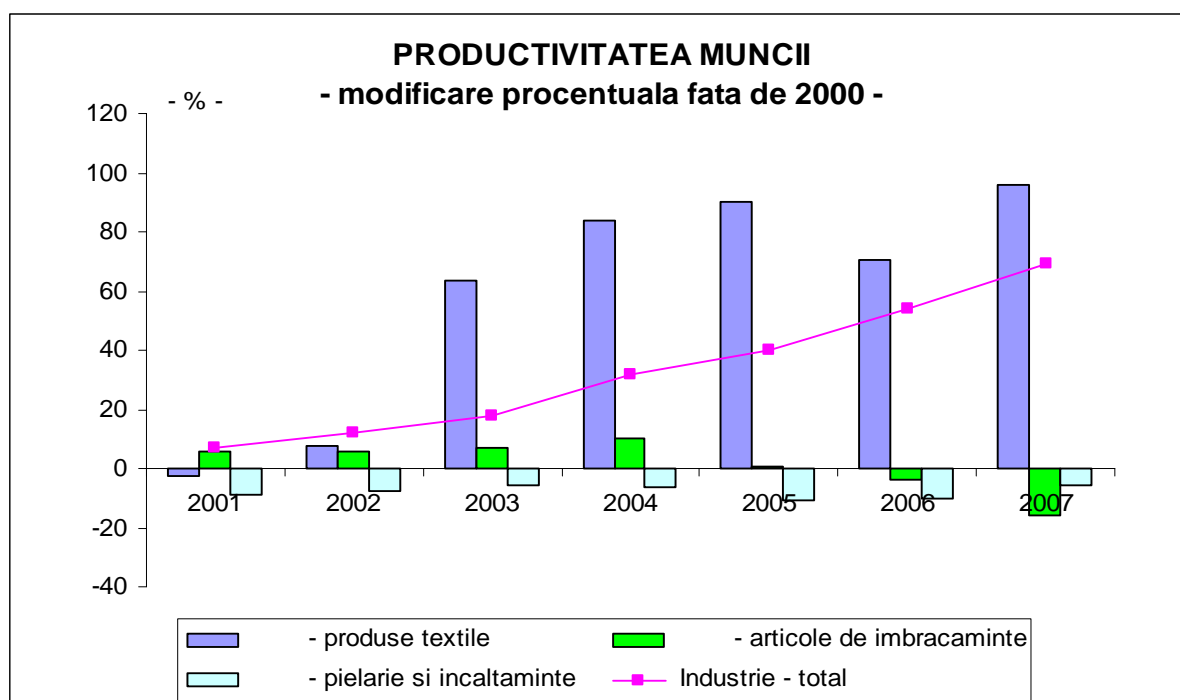
- modificare procentuală față de anul anterior -

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Industrie	8,3	4,3	3,1	5,3	2,0	7,1	5,4
Industrie prelucrătoare	9,8	6,5	3,6	6,4	2,5	7,8	6,4
Industrie ușoară	10,0	4,0	12,0	-1,3	-13,4	-8,0	-8,6
- produse textile	1,2	3,3	40,2	3,5	-10,9	-13,1	5,4
- articole de îmbrăcăminte	17,4	4,3	1,2	-4,2	-15,9	-8,9	-21,5
- pielărie și încălțăminte	4,5	4,5	3,1	-2,2	-11,9	2,3	-3,0

Astfel, în anul 2006, comparativ cu 2005, în industria ușoară și-au încetat activitatea 188 de întreprinderi, majoritatea (106) având activitate în domeniul confecțiilor.

Sectorul articolelor de îmbrăcăminte nu necesită investiții mari în tehnologie, ci în design și branding. Design-ul și brandingul sunt elemente esențiale în cadrul acestei industrii. Aproximativ 400 companii românești dețin branduri proprii, dar sunt puțin cunoscute în afara României.

În anul 2007 s-a înregistrat o relansare puternică a **productivității muncii** în sectorul de produse textile, fiind astfel susținut trendul crescător al producției din acest domeniu.

Tendențele negative ale productivității în cadrul industriei de confecții pot fi explicate prin continuarea procesului de restructurare, fiind un domeniu în care este utilizată intens forța de muncă, tehnologiile noi având un impact redus.

Activitățile din industria ușoară se caracterizează prin participarea într-o proporție mai mare la realizarea producției a **capitalului uman**, față de alte sectoare industriale. Industria ușoară ocupă 25% din forța de muncă din industrie și asigură numai 6% din producția industrială.

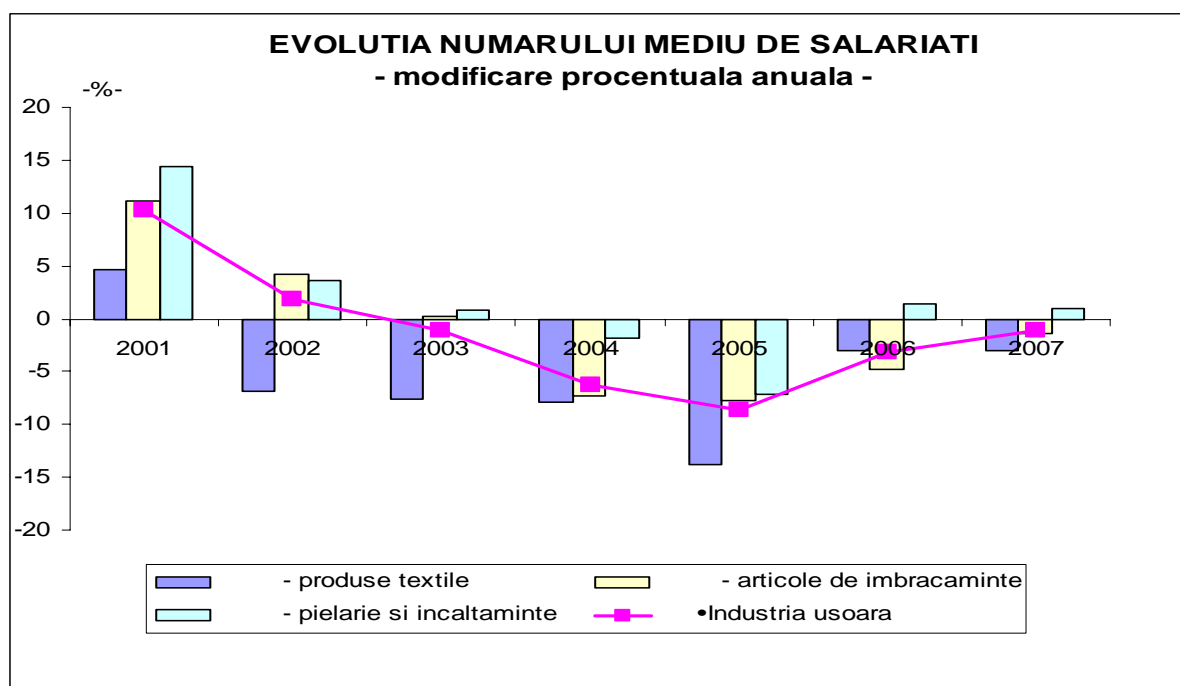
Ponderea salariaților din industria ușoară se menține relativ constantă în perioada analizată, în timp ce producția își micșorează, începând cu anul 2004, contribuția la producția industrială totală, cu 2 puncte procentuale.

Numărul mediu de salariați

- mii persoane -

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007 ²
Total economie	4619	4568	4591	4469	4559	4667	4770
Industrie	1901	1891	1848	1741	1672	1632	1612
Industrie prelucrătoare	1590	1593	1582	1492	1425	1409	1410
Industrie ușoară	486	495	489	459	419	406	401
- produse textile	98	91	84	78	67	65	63
- articole de îmbrăcăminte	290	302	303	281	259	247	243
- pielărie și încălțăminte	98	101	102	100	93	94	95

Efectivele de salariați din industria ușoară sunt, an de an, în scădere, totuși începând cu anul 2006 se remarcă o încetinire a pierderilor de locuri de muncă. Astfel, în anul 2007, reducerea a fost de 1,2% în timp ce în perioada 2003-2006, reducerea medie anuală a fost de 4,8%.

Pe activități, anul 2007 comparativ cu 2001, a reprezentat o reducere a efectivelor cu 35 mii persoane în sectorul textil (-35,7%) și 47 mii persoane în sectorul confecțiilor (-16,2%). În schimb sectorul pielărie și încălțăminte prezintă o relativă stabilitate.

Restructurarea și reducerea personalului au făcut posibilă creșterea salariilor și în perioada de restrângere a producției.

În anul 2007 câștigul salarial mediu brut, de 811 lei/salariat, a fost cu 94% peste cel din anul 2003 (anul anterior perioadei de declin). Totuși creșterea este sub cea din celelalte activități. În industrie, în aceeași perioadă câștigul

² Date provizorii calculate pe baza datelor lunare publicate de INS

salariul mediu brut s-a dublat. Industria ușoară rămâne astfel activitatea cu cel mai scăzut nivel salarial din economie, fiind în anumite perioade depășită doar de industria de prelucrare a lemnului.

Câștigul salarial mediu brut lunar

- lei/salariat -

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Total economie	422	532	664	818	968	1146	1410
Industrie	432	532	656	803	942	1079	1312
Industria prelucrătoare	373	463	580	720	829	950	1162
Industria ușoară	254	309	419	536	510	668	811
- produse textile	277	348	460	583	654	740	900
- articole de îmbrăcăminte	250	301	409	532	595	654	791
- pielărie și încălțăminte	242	303	416	511	597	655	804

În structură, câștigul salarial cel mai mare se înregistrează în industria textilă – activitatea cu cea mai scurtă perioadă de declin, respectiv anii 2005 și 2006.

În anul 2007, câștigul salarial mediu brut a ajuns în industria textilă la 900 lei/salariat, față de numai 791 lei/salariat în industria articolelor de îmbrăcăminte.

Dificultățile din industria articolelor de îmbrăcăminte s-au regăsit și în accentuarea diferenței dintre câștigurile salariale din acest sector și celelalte două sectoare ale industriei ușoare. Astfel dacă în anul 2001, câștigul salarial mediu brut din industria articolelor de îmbrăcăminte era inferior celui din industria textilă doar cu 27 lei, în anul 2007 diferența a ajuns la 109 lei. Mai mult, dacă în 2001 câștigul salarial mediu brut din industria articolelor de îmbrăcăminte era superior celui din industria de pielărie și încălțăminte în anul 2007 raportul s-a inversat.

Raportul dintre câștigul salarial mediu brut din industria ușoară și cel din economie

- %-

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Total economie	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Industrie - total	102,4	100,0	98,8	98,2	97,3	94,2	93,0
Industria ușoară	60,2	58,1	63,1	65,5	52,7	58,3	57,5
- produse textile	65,6	65,4	69,3	71,3	67,6	64,6	63,8
- articole de îmbrăcăminte	59,2	56,6	61,6	65,0	61,5	57,1	56,1
- pielărie și încălțăminte	57,3	57,0	62,7	62,5	61,7	57,2	57,0

Ca urmare, raportul dintre câștigul salarial mediu brut din industria ușoară și cel de pe ansamblul economiei s-a deteriorat, de la 60,2% în 2001 la 57,7% în anul 2007, chiar dacă încrederea dată de creșterea producției din perioada 2001-2003 a condus la majorări salariale în anul 2004 care au mărit raportul la 65,5%.

Creșterea moderată a salariilor, sub media pe economie, a menținut industria ușoară pe unul din ultimele locuri în topul câștigurilor salariale din economie, doar industria de prelucrare a lemnului, cea a mobilei și sectorul de „hoteluri și restaurante”, fiind într-o situație asemănătoare.

Diferențele între câștigurile salariale din industria ușoară și celelalte ramuri au apărut înainte de anul 2000. Astfel, în anul 1992 câștigurile salariale din industria ușoară reprezentau între 70-75% din câștigul mediu pe economie, decalajul ajungând la 57-66% în anul 2001.

Costurile de personal pe unitatea de produs reflectă profitabilitatea, dar și intensitatea forței de muncă a sectorului. Sectorul de confecții din România și cel de pielărie și încălțăminte au costuri de personal ridicate pe unitatea de produs (între 0,30 și 0,35 euro) și nu pot compensa nivelul scăzut al productivității.

Rata de operare brută (ROB), măsurată ca surplusul brut de operare/cifra de afaceri (procente) este un indicator al profitabilității. Surplusul brut de operare este generat din activitățile de operare după compensarea inputului forței de muncă. În România, acesta este similar mediei UE 27. Din evoluția acestui indicator, se observă că acesta a scăzut foarte rapid. ROB la pielărie s-a redus de la 12,8% în 2003, la 8,2% în 2005, la textile de la 13,5% la 9,5 %, iar la confecții de la 14,5% la 9,7%.

În perioada 2002-2005 **costul unitar al forței de muncă** a avut un trend ascendent, indicând o majorare a remunerării peste productivitatea muncii, ceea ce a dus la o pierdere de competitivitate. În 2006, cu excepția produselor textile, în celelalte domenii ale industriei ușoare acest indicator s-a îmbunătățit, ducând la o creștere a competitivității.

Concomitent cu creșterea consumului intern generată de creșterea veniturilor, **cifra de afaceri** a înregistrat în 2007 o tendință ascendentă în toate cele trei sectoare, majorându-se cu peste 10% în sectoarele produselor textile și al articolelor de îmbrăcăminte.

Evoluția cifrei de afaceri în 2007

- modificare procentuala față de anul anterior -

	Total	Intern	Extern
Produse textile	10,7	29,5	-9,7
Articole de îmbrăcăminte	12,4	51,2	-14,4
Pielărie și încălțăminte	1,7	2,4	1,2

Industria textilă și cea a articolelor de îmbrăcăminte au devenit mai competitive pe piața internă, compensând o parte a pierderilor de pe piețele externe. Acest fapt a fost susținut de creșterile veniturilor salariale pe total economie și implicit a nivelului de trai, fapt ce a determinat ca populația să își îndrepte mai mult atenția spre acest gen de produse.

În volum, desfacerile pe piața internă (exprimate prin cifra de afaceri) s-au majorat în 2007 cu 29,5% în cazul produselor textile și cu 51,2% la articole de îmbrăcăminte.

Evoluția investițiilor nete

- modificare procentuala față de anul anterior -

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Produse textile	16,7	38,9	24,4	-17,2	-36,5	-3,2
Articole de îmbrăcăminte	-0,2	7,4	4,5	46,0	-60,9	10,8
Pielărie și încălțăminte	11,1	20,4	-4,2	3,0	-2,9	41,6

Pentru articolele de îmbrăcăminte, volumul cel mai mare de investiții a fost realizat în 2004, după care s-a înregistrat un minim în anul 2005, apoi o relansare în 2006 (+10,8%).

Ca și în celelalte ramuri, investițiile din sectorul de pielărie și încălțăminte au avut o evoluție fluctuantă, în 2006 nivelul acestora crescând cu peste 40%, față de anul anterior.

Investițiile tip „greenfield” în industria ușoară au reprezentat 2,3%, din totalul investițiilor străine directe. Referitor la investițiile pe persoană angajată, nivelul din industria ușoară este redus (între 500 și 1300 euro), deoarece industria ușoară utilizează un volum mare de forță de muncă.

Ca urmare a globalizării și a acaparării pieței mondiale de textile de către China urmată îndeaproape de India, industria textilă are de suferit nu doar în România, ci și în Cehia și Polonia și chiar în state mai importante cum ar fi de exemplu SUA. În același timp se înmulțesc numărul de acuzații la adresa Chinei, din partea economiilor emergente, privind practicarea unor prețuri de dumping. Agresivitatea cu care companiile chineze atacă aceste piețe forțează guvernele să ia măsuri pentru protejarea piețelor interne. Cea mai importantă acțiune antidumping de până acum intentată Chinei de către o țară în curs de dezvoltare este cea inițiată de India și vizează exporturile chinezești de mătase și satin.

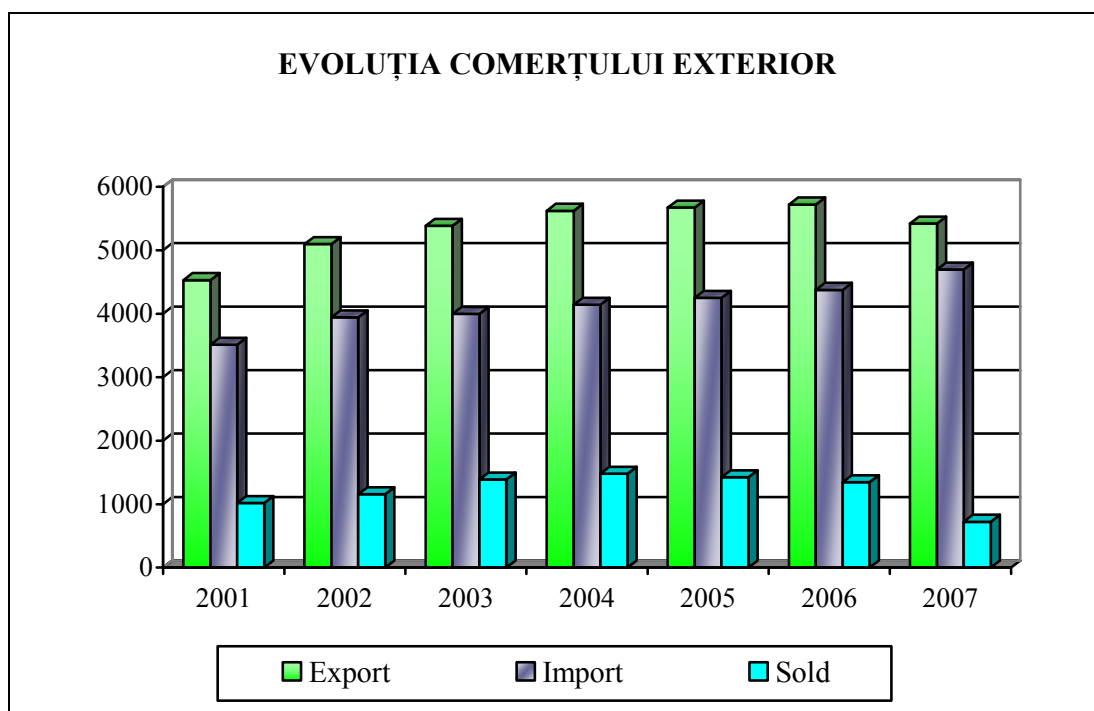
În același, industria ușoară românească s-a confruntat cu dificultăți specifice de ordin intern, cauzate, în principal de schimbările induse de privatizarea și restructurarea economiei în perioada de tranziție și de pregătire pentru aderare, precum:

- Creșterea prețului la utilități cu consecințe în activitatea tip lohn (energie electrică, gaze etc.);

- Aprecierea leului în raport cu principalele monede internaționale, pe unele intervale de timp, cu efecte directe asupra competitivității produselor la export;
- Reducerea semnificativă a bazei de materii prime necesare desfășurării activității întreprinderilor de profil;
- Implementarea de către agenții economici a standardelor europene de calitate, mediu, sociale, de siguranță ocupațională și muncă decentă pentru a putea comercializa în continuare produse pe piețele UE, SUA, etc.;
- Adoptarea de către România a Codului Vamal al UE și a tuturor acordurilor de liber schimb ale UE începând cu 01.01.2007.

Începând cu anul 2005, ca urmare a dificultăților care au afectat industria ușoară, comerțul exterior cu astfel de bunuri a înregistrat un trend descendent, trecând astfel de pe locul I, pe care l-a ocupat mult timp în cadrul exporturilor românești, pe locul II, după construcțiile de mașini.

Contribuția acestuia la realizarea exporturilor și importurilor românești s-a redus astfel de la 35,6% la 18,4% și respectiv de la 20,2% la 9,2% în anul 2007, comparativ cu anul 2001.

În anul 2007, comparativ cu anul 2001, exporturile de bunuri ale **industrii ușoare** au înregistrat o creștere cu 19,6% mult inferioară creșterii totale a exporturilor, care s-au majorat de 2,3 ori în aceeași perioadă.

Această creștere se datorează în principal majorării cu 84,6% a exporturilor de bunuri ale **industrii de produse textile**, dar și a creșterii exporturilor de bunuri aferente **industrii de pielărie și încălțăminte** cu 27,4%.

În schimb exporturile de bunuri ale industriei de **articole de îmbrăcăminte** s-au majorat cu doar 3,2%.

Comerțul exterior

- mil. euro-

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Export total	12722	14675	15614	18935	22255	25850	29402
Industria ușoară	4529	5096	5384	5622	5670	5719	5418
Industria de produse textile	566	674	767	845	909	1017	1045
Industria de articole de îmbrăcăminte	2787	3079	3225	3409	3334	3179	2876
Industria de pielărie și încălțăminte	1176	1343	1392	1368	1427	1523	1498
Import total	17383	18881	21201	26281	32569	40746	50993
Industria ușoară	3511	3940	3998	4142	4249	4374	4695
Industria de produse textile	2287	2555	2598	2769	2757	2761	2845
Industria de articole de îmbrăcăminte	391	453	455	433	479	510	650
Industria de pielărie și încălțăminte	832	932	945	940	1013	1102	1201
Sold total	-4661	-4206	-5587	-7346	-10314	-14896	-21591
Industria ușoară	1018	1156	1386	1480	1421	1345	723
Industria de produse textile	-1721	-1881	-1831	-1924	-1848	-1744	-1800
Industria de articole de îmbrăcăminte	2396	2626	2770	2976	2855	2669	2226
Industria de pielărie și încălțăminte	344	411	447	428	414	420	297

În acest context se remarcă faptul că dacă în anul 2001 ritmul de creștere al **exporturilor industriei ușoare** era superior celui aferent exporturilor totale cu 11,9 puncte procentuale, începând cu anul 2002, creșterile exporturilor industriei ușoare se situează sub cele ale exporturilor totale cu 2,8 puncte procentuale în 2002 și cu 15,3 puncte procentuale în anul 2006.

Dificultățile cu care s-a confruntat mai ales industria de **articole de îmbrăcăminte** au condus la închiderea număr semnificativ de unități fapt care s-a concretizat în realizarea unor exporturi cu o tendință clară de diminuare.

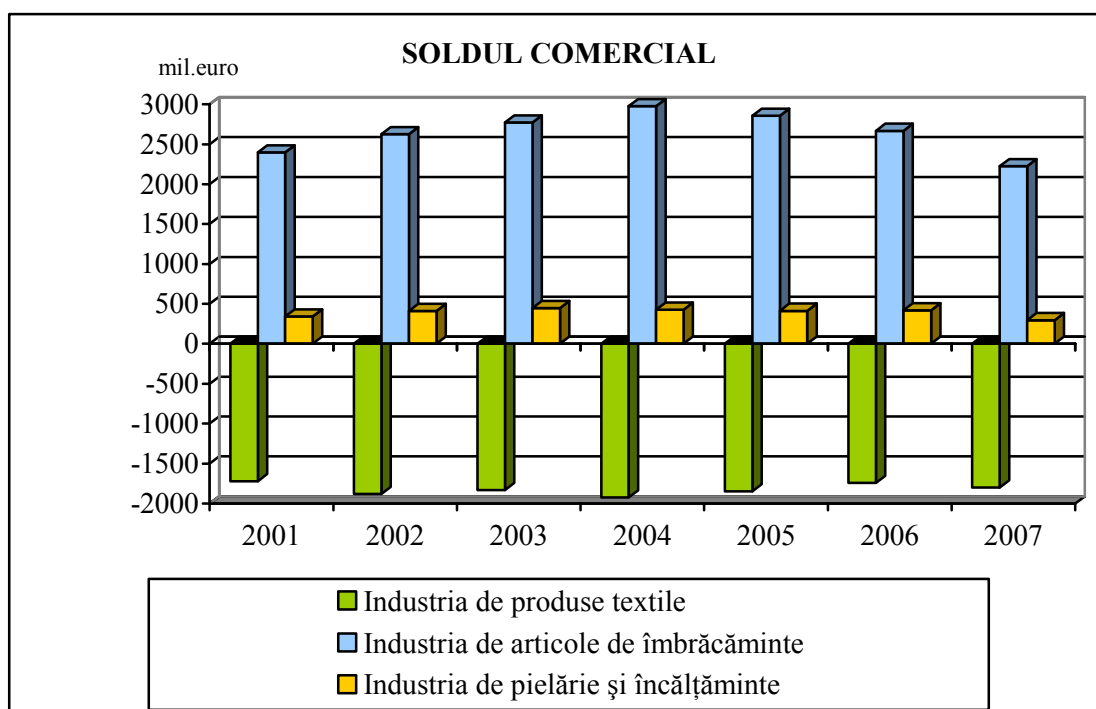
Astfel în anul 2007, față de anul 2006, exporturile de bunuri ale **industriei de articole de îmbrăcăminte** și de **pielărie și încălțăminte** au cunoscut scăderi substanțiale cu 9,5% respectiv 1,6% în timp ce exporturile de bunuri ale **industriei de produse textile** au înregistrat o creștere cu 2,7%.

Pe întreaga perioadă, exporturile de bunuri ale **industriei de produse textile** au înregistrat o îmbunătățire a contribuției acestora la realizarea exporturilor totale ale industriei ușoare cu 6,8 puncte procentuale, de la o pondere de 12,5% la 19,3%.

În ceea ce privește **importurile** pentru **industria ușoară**, chiar dacă din punct de vedere valoric s-au majorat, acestea se situează totuși pe un trend descendent, înregistrând în anul 2007, scăderi ale ritmului de creștere comparativ cu anul 2001, (7,4% comparativ cu 23,4%). În același context ritmul de creștere al **importurilor** de bunuri ale **industriei de produse textile** s-a diminuat de la 19,8%, cât reprezenta în anul 2001 la 3,0% în 2007. În anii 2005 și 2006, importurile pentru această ramură au fost practic stagnante. Importurile de bunuri ale **industriei de articole de îmbrăcăminte** au crescut puternic în anul 2007, după ce în anii anteriori s-au înregistrat variații mici anuale.

Importurile pentru **industria de pielărie și încălțăminte** și-au menținut ritmul de creștere realizat în anul 2006 și în anul 2007 la cca. 9%, dar au înregistrat un ritm de creștere la un nivel mult inferior comparativ cu anul 2001 și 2002 (34,6% și 12,0%).

Evoluția **excedentului** înregistrat în cadrul schimburilor comerciale aferente **industriei ușoare** s-a redus drastic ajungând în anul 2007 la o valoare de 723 mil. euro, fiind mai mic cu 46,2% și cu 28% decât cel din anul 2006 respectiv 2001. În structura soldului comercial se remarcă excedentul comercial înregistrat an de an de industriile de **articole de îmbrăcăminte** și de **pielărie și încălțăminte**, în schimb comerțul cu bunuri ale **industriei de produse textile** a înregistrat deficite comerciale.

De asemenea, excedentul comercial aferent industriei ușoare s-a diminuat și din cauza reducerii sistemului de perfecționare activă care aducea venituri nete de cca.2 mld. euro anual.

În anul 2007 comparativ cu anul 2006 cea mai substanțială contribuție la diminuarea excedentului industriei ușoare a avut-o reducerea soldului pozitiv

înregistrat la bunuri ale industriei de **pielărie** și de **încălțăminte** și de **articole de îmbrăcăminte** cu 29,2% respectiv 16,6%.

O analiză mai detaliată reflectă faptul că exporturile de **confecții netricotate de damă** și-au diminuat contribuția la realizarea exportului de produse ale industriei ușoare de la 17,2% în anul 2003 la 15% în anul 2007 ajungând până la o valoare de 814,7 mil. euro. Ele se situează pe o pantă descendentă, de la o creștere cu 9% în anul 2004 la o scădere cu 12,7% în anul 2007, comparativ cu perioadele anterioare .

De asemenea, **confecțiile netricotate bărbătești** exportate și-au diminuat contribuția cu 1,7 puncte procentuale atingând o valoare de 318,1 mil. euro în 2007. Ce este foarte important de menționat este faptul că aceste exporturi au înregistrat scăderi semnificative cu 12,2% în anul 2007 față de 2006, în comparație cu anul 2004 în care acestea realizau creșteri cu 13%.

Ponderea exporturilor rezultate din industria de **articole de îmbrăcăminte** în exporturile industriei ușoare s-a redus de la 61,5%, cât reprezenta în anul 2001, la 53,1% în anul 2007. În același timp s-a constatat o **majorare a contribuției exporturilor din industria de produse textile** de la 12,5% la 19,3%, dar fără a putea compensa, pe total, reducerile exporturilor de articole de îmbrăcăminte.

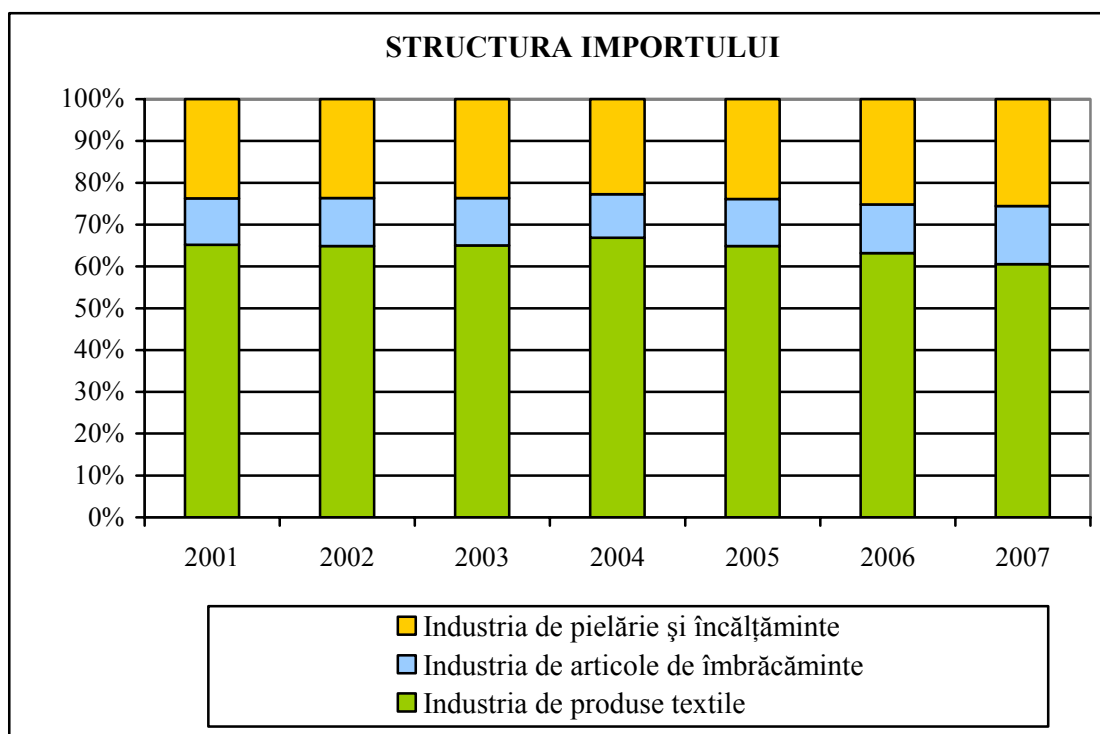
Pe perioada analizată exporturile de încălțăminte cu tălpi exterioare din cauciuc, plastic sau piele și-au majorat contribuția la realizarea exporturilor de produse ale industriei ușoare cu 2,7 puncte procentuale atingând valoarea de 764,5 mil. euro în anul 2007.

Alte produse care sunt reprezentative pentru exporturile din industria ușoară sunt și **bluze și cămăși pentru femei și fete, părți de încălțăminte fixate de tălpi și jerseuri, pulovere, jachete, veste** care reprezintă în medie 5,8%, 6,3% și respectiv 5,2%.

Totuși, chiar dacă din punct de vedere valoric s-au constatat diminuări ale exporturilor la unele bunuri ale industriei ușoare exportate, se poate spune că **produsele românești s-au îmbunătățit din punct de vedere calitativ și sortimental**. Acest fenomen este reflectat și de îmbunătățirea continuă a indicelui valorii unitare în cazul textilelor și confecțiilor de la 0,983 în 2002 la 1,069 în anul 2007, în principal ca urmare a majorării indicilor realizați la confecțiile netricotate și tricotate cu 4,4 puncte procentuale respectiv cu 12,8 puncte procentuale.

Cea mai semnificativă majorare a indicelui valorii unitare s-a realizat însă în ceea ce privește exporturile de încălțăminte respectiv cu 8,9 puncte procentuale în anul 2007 comparativ cu anul 2004.

În ceea ce privește **importurilor de produse ale industriei ușoare**, spre deosebire de exporturi, acestea au fost dominate de bunurile din industria de **produse textile** ce au deținut o pondere în importurile grupei de 65,1% în anul 2001, dar cu o tendință de diminuare până la 60,6% în anul 2007.

Dacă analizăm evoluția **importurilor din industria pielărie și încălțăminte**, constatăm că pe primul loc se situează importul de **piei finite prelucrate după tăbăcire sau uscare** care înregistrează o creștere permanentă cu o maximă a creșterii în anul 2005, respectiv de 18,7%, ajungând totuși la doar la 9,4% în anul 2007. Acestea reprezintă 9% din total importurilor ale industriei ușoare. Importuri semnificative s-au realizat și în ceea ce privește **părțile de încălțăminte fixate de tălpi** care s-au menținut la o valoare de cca. 250 mil. euro anual.

Importuri reprezentative pentru industria de bunuri ale industriei ușoare sunt și **țesăturile cu cel puțin 85% bbc.**, care cu cca. 300 mil. euro cât însumează la finele anului 2007, au înregistrat totuși scăderi semnificative în anul 2007 cu 16,9%.

De asemenea, importurile de **țesături din fire de filamente sintetice** au cunoscut o scădere continuă începând cu anul 2005 (4,5%), dar atenuându-se la sfârșitul anului 2007.

Comparativ cu anul 2001, în anul 2007, majorări semnificative s-au înregistrat la importurile de **confecții netricotate de damă și bărbătești** (3,1 ori respectiv 2,5 ori), dar cu o valoare ce nu a depășit 70 mil. euro, fiecare.

În perioada 2002-2004 importurile de bunuri ale industriei de **articole de îmbrăcăminte** au cunoscut o relativă stabilitate înregistrând cele mai rapide creșteri între anii 2005-2007. În anul 2007 importurile cu astfel de bunuri sunt cu 50% mai mari decât în anul 2004, înregistrând un ritm mediu anual de creștere de 14,5%.

În anul 2007 din punct de vedere al indicelui valorii unitare, pieile brute și tăbăcite au înregistrat un indice ușor supraunitar (1,012), iar produsele textile și articole un indice subunitar (0,984).

Importurile de bumbac și produse din bumbac au cunoscut o diminuare a indicelui valorii unitare în anul 2007 până la 0,987. Același fenomen de diminuare s-a constatat și în cazul importului de încălțăminte, indicele valorii unitare în anul 2007 ajungând până la 0,976, de la 1,027 cât reprezenta în anul 2002.

La confecțiile netricotate însă, indicelui valorii unitare s-a majorat, în anul 2007 comparativ cu anul 2002, cu 6,4 puncte procentuale.

Din punct de vedere al **orientării geografice a comerțului exterior cu produse ale industriei ușoare**, acesta a rămas orientat cu prioritate către piața europeană.

Astfel, printre principalele produse exportate de România în anul 2007, către Uniunea Europeană, au fost: articole și accesorii de îmbrăcăminte altele decât tricotate sau croșetate (2247 mil. euro); încălțăminte și părți ale acesteia (1299,6 mil. euro) și articole și accesorii de îmbrăcăminte (806,9 mil. euro).

Exporturile cu produse ale industriei ușoare sunt orientate preponderent spre piețele țărilor dezvoltate, principalele țări de destinație fiind Italia, Germania și Franța.

Comparativ cu anul 2006 în anul 2007 majorări ale exportului s-au înregistrat la **fibre sintetice sau artificiale discontinue** cu 43,3%, această creștere fiind susținută de exportul către Italia în valoare de 67,0 mil. euro, Franța 25,1 mil. euro și Germania 16,2 mil. euro.

Exporturile de **încălțăminte** în UE au înregistrat în anul 2007 o diminuare cu 31,8 mil. euro, față de anul 2006, acest fenomen fiind determinat în principal de scăderea exportului către Italia cu 79,9 mil. euro. Principalele țări de destinație a exportului de încălțăminte și părți ale acesteia la care s-au înregistrat creșteri au fost Franța și Germania cu 18,3 mil. euro, respectiv 16,6 mil. euro.

În privința importurilor din Uniunea Europeană majorări mai importante menționăm la **articole și accesorii de îmbrăcăminte, altele decât tricotate sau croșetate** cu 116,3 mil. euro, aduse cu precădere din Italia (136,1 mil. euro) și Germania (126,9 mil. euro); **articole și accesorii de îmbrăcăminte tricotate sau croșetate** cu 95,8 mil. euro din Italia (94,2 mil. euro) și Austria (22,1 mil. euro); **încălțăminte, și părți ale acesteia** cu 84,1 mil. euro din Italia (256,2 mil. euro) și Germania (28,1 mil. euro); **filamente sintetice sau artificiale** cu 57,6 mil. euro din Germania (94,6 mil. euro) și Franța (41,7 mil. euro); **lână, păr fin sau grosier de animale, fire și țesături din păr de cal** a crescut cu 43,7 mil. euro din Germania (85,5 mil. euro) și Ungaria (13,2 mil. euro).

Pieile brute și tăbăcite au înregistrat o diminuare a importurilor din Uniunea Europeană cu 15,6 mil. euro, deținând 96,5% din importul total de

astfel de produse. Acest fenomen s-a datorat în principal scăderii importurilor din Italia cu 75,3 mil. euro. De asemenea, importurile de **bumbac** au scăzut cu 9,8 mil. euro în special pe seama scăderii importurilor din Italia cu 77,5 mil. euro, Spania cu 7,8 mil. euro și Austria cu 7 mil. euro.

Fenomenul de perfecționare activă în cadrul industriei ușoare

Analiza **fenomenului de perfecționare activă (PA) sau lohn**, în contextul globalizării, trebuie să plece de la concretizarea sferei de cuprindere a operațiunilor de outsourcing care se referă, în general, la procurarea de inputuri materiale sau servicii din afara țării de reședință a firmei care efectuează operațiunea. După unele aprecieri, se consideră că în comerțul mondial, schimbul comercial în regim de perfecționare activă reprezintă circa 40 %.

În general pentru România, fenomenul de perfecționare activă (PA) a prezentat o serie de avantaje, cel mai vizibil fiind menținerea locurilor de muncă în sectoarele care produceau și exportau în regim de perfecționare activă. Dar au existat și alte avantaje, precum transferul de tehnologie care a însoțit investițiile străine, creșterea nivelului de calificare a forței de muncă și a capacității manageriale inclusiv în domeniul marketingului, precum și a competitivității, conectarea la standardele de calitate și control a acestuia, specific piețelor externe, contribuția aportului valutar rezultat la diminuarea deficitului comercial și de cont curent.

Principalele caracteristici ale comerțului exterior derulat în perioada 2001-2006 cu produse din industria ușoară rezultate din perfecționarea activă sunt prezentate în cele ce urmează.

Structura comerțului exterior cu produse ale industriei ușoare

-%-

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
EXPORT	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Perfecționare activă	96,4	94,8	93,7	92,4	90,6	88,3
Definitiv	3,6	5,2	6,3	7,6	9,4	11,7
IMPORT	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Perfecționare activă	93,8	91,2	89,3	86,1	79,5	74,0
Definitiv	6,2	8,8	10,7	13,9	20,5	26,0

Din analiza cifrelor prezentate în tabelul anterior se observă o diminuare a ponderii în total ramură, a exporturilor cu produse ale industriei ușoare în regim de PA de la 96,4% cât reprezentau în anul 2001, la 88,3% în 2006.

Același fenomen s-a făcut resimțit și în cazul importurilor cu astfel de produse de la 93,8% la 74%.

În perioada 2001-2006, se constată concomitent cu reducerea lohn-ului, o creștere a exporturilor și importurilor în nume propriu cu 8,1 puncte procentuale și respectiv cu 19,8 puncte procentuale.

La nivelul anului 2006, din punct de vedere al piețelor de desfacere, exporturile de produse ale industriei ușoare, în regim de prelucrare activă desfășurat cu țările membre UE au deținut cca. 90% din total ramură.

Estimări pentru anul 2008

Pentru anul 2008 estimăm o scădere mai puțin accentuată a **producției industriei ușoare** față de anul 2007.

Pentru produsele textile și articolele de pielărie și încălțăminte estimăm o ușoară creștere a producției cu 3,0%, respectiv cu 0,5%, având în vedere intensificarea cererii interne de astfel de produse, generată de creșterea veniturilor.

Pentru sectorul articolelor de îmbrăcăminte estimăm o ameliorare a trendului negativ din ultimii patru ani, tendință ce se poate observa deja din rezultatele obținute în primul trimestru al acestui an când producția a scăzut cu numai 1,1% față de aceeași perioadă a anului anterior (în primul trimestru al anului 2007 comparativ cu primul trimestru 2006 scăderea a fost de 18,0%).

Pentru revigorarea acestui sector nu sunt necesare investiții mari în tehnologie, ci în design și branding, elemente esențiale în cadrul acestei industrii, de aceea o ofensivă pentru promovarea brandurilor proprii ale companiilor românești (puțin cunoscute în afara României) poate stimula activitatea sectorului.

După ce în anul 2007, **exporturile** eferente industriei ușoare au înregistrat o scădere cu 5,3% comparativ cu anul 2006, pentru anul 2008 se estimează ca acestea să se situeze la un nivel valoric ușor superior, cu 0,6% față de anul anterior. Această evoluție va fi susținută în special de majorările exporturilor industriei de produse textile cu 4,3%, în condițiile majorării producției industriale aferente cu 3%. De asemenea exporturile din industria de pielărie și încălțăminte se vor majora ajungând la 1560 mil. euro, în creștere cu 4,1% față de anul anterior, datorită revenirii la creșterea pozitivă a producției industriale aferente. În schimb, se prognozează continuarea diminuării exporturilor provenite din industria de articole de îmbrăcăminte și în acest an, dar într-un ritm încetinit de -2,6% față de -9,5% în anul anterior.

În privința **importurilor de bunuri** ale industriei ușoare, estimăm o diminuare a creșterii de la 7,3% în anul trecut la 2,4% în acest an. Importurile industriei de produse textile care dețin 60% din importul industriei ușoare, vor avea ritmul de creștere cel mai mic de 1,2% în timp ce importurile de articole de îmbrăcăminte și de pielărie și încălțăminte se vor majora cu 3,1% și respectiv 5%.

În anul 2008, pentru evoluția **soldului** operațiunilor de comerț exterior cu bunuri ale industriei ușoare, se estimează un excedent în valoare de 640 mil. euro cu o tendință de stabilizare. În acest context este important de menționat faptul că deficitului aferent industriei de produse textile se va diminua ușor cu 0,6%, în timp ce excedentul provenit din comerțul cu bunuri ale industriei de articole de îmbrăcăminte va cunoaște o încetinire a ritmului de diminuare de la 16,6% în 2007 la 4,3% în 2008 . În ceea ce privește excedentul aferent industriei de pielărie și încălțăminte, acesta va cunoaște o oarecare revenire, ajungând până la o valoare de 300 mil. euro.

Evoluția industriei ușoare în anul 2008

- modificări procentuale față de an anterior-

	2005	2006	2007	2008
Producția industrială	-13,4	-8,0	-8,6	-2,2
Exportul de bunuri	0,8	0,9	-5,3	0,6
Importul de bunuri	2,6	2,9	7,4	2,5
Numărul mediu al salariaților	-8,6	-3,2	-1,4	-1,0
Câștigul salarial mediu brut	12,9	10,4	21,4	14,5

Numărul mediu de salariați din industria ușoară va continua și în anul 2008, trendul de reducere, mai ales în sectorul articolelor de îmbrăcăminte, în care numărul de salariați se va diminua cu 5000 de persoane, datorită în principal diminuării activităților aferente. În sectorul produselor textile, pe fondul creșterii producției industriale există pentru acest an o tendință de menținere a numărului existent. Numărul mediu de salariați din industria pielăriei și încălțăminte se va menține în trendul din ultimii ani de creștere ușoară a acestora.

Câștigurile salariale medii brute din industria ușoară se vor încadra într-un trend ascendent, astfel că la nivelul anului 2008 în sectoarele: produse textile creșterea va fi de 14,4%, articole de îmbrăcăminte de 13,8% și pielărie și încălțăminte de 15% comparativ cu anul 2007. Câștigurile salariale din industria ușoară, se vor situa aproape de creșterea medie pe economie, fapt ce nu va aduce modificări semnificative în ierarhizarea celor două sectoare în topul câștigurilor salariale din industrie.

Evoluția industriei ușoare

	2005	2006	2007	2008
Producția industrială totală (modificare procentuală față de anul anterior)	2,0	7,1	5,4	5,2
Industria ușoară	-13,4	-8,0	-8,6	-2,2
Industria de produse textile	-10,9	-13,1	5,4	3,0
Industria de articole de îmbrăcăminte	-15,9	-8,1	-21,5	-9,0
Industria de pielărie și încălțăminte	-11,9	2,3	-3,0	0,5
Export total (mil. euro)	22255	25851	29402	34800
Industria ușoară	5670	5719	5418	5450
Industria de produse textile	909	1017	1045	1090
Industria de articole de îmbrăcăminte	3334	3179	2876	2800
Industria de pielărie și încălțăminte	1427	1523	1498	1560
Import total (mil. euro)	32569	40746	50993	58800
Industria ușoară	4249	4374	4695	4810
Industria de produse textile	2757	2761	2845	2880
Industria de articole de îmbrăcăminte	479	510	650	670
Industria de pielărie și încălțăminte	1013	1102	1201	1260
Sold total (mil. euro)	-10313	-14895	-21591	-24000
Industria ușoară	1421	1345	723	640
Industria de produse textile	-1848	-1744	-1800	-1790
Industria de articole de îmbrăcăminte	2855	2669	2226	2130
Industria de pielărie și încălțăminte	414	420	297	300
Numărul mediu al salariaților total economie (mii. persoane)	4559	4667	4770	4865
Industria ușoară	419	406	400	396
Industria de produse textile	67	65	62	62
Industria de articole de îmbrăcăminte	259	247	243	239
Industria de pielărie și încălțăminte	93	94	95	96
Câștigul salarial mediu brut total economie(lei/salariat)	968	1146	1410	1620
Industria ușoară	605	668	811	929
Industria de produse textile	654	740	900	1030
Industria de articole de îmbrăcăminte	595	654	791	900
Industria	597	655	804	925

Surse informaționale – Publicațiile editate de Institutul Național de Statistică

- 1) Anuarul Statistic al României , ediția 2007;
- 2) Conturile Naționale. 2004-2005, ediția 2008;
- 3) Sinteza principalilor indicatori economico-sociali, publicație lunară, pentru anii 2005-2007;
- 4) Anuarul de Comerț exterior al României , ediția 2007;
- 5) Buletinul Statistic de Industrie, publicație lunară, pentru anii 2001-2007;
- 6) Buletinul Statistic Lunar, pentru anii 2001-2007;
- 7) Buletinul Statistic de Comerț Internațional, publicație lunară, pentru anii 2001-2007;
- 8) Balanța forței de muncă, ediția 2007;
- 9) Câștigurile salariale și costul forței de muncă în anul 2006;
- 10) Costul forței de muncă în anul 2006;
- 11) Numărul mediu al salariaților, sumele brute plătite și câștigul salarial mediu lunar, Institutul Național de Statistică (Lucrare elaborată pe baza cercetării statistice anuale „Costul forței de muncă”);
- 12) Indicele valorii unitare în comerțul internațional, în anul 2007.